

magát megha- zdeni az ellenke- a Terülj Asztal-

la homlokát.

tolja a bő nad- rövid kabát a változik? Minden ában véve csak ujra más és más s egy kérdőívet az interjúalka- az is számára, a zsa. Talán lesz átolvasni a kér-

asok áf, — dü- ütyülők az intel- a század vég- szellem, amely a a zirányát és

A. T. elnöke ma- fegyelmet, egy- bölcse rendező-

mit akar — majd akarok! — He- rős jelzőgombot aranessárgát is. fodrász, aki ma- gol bajuszkával

asznál semmit; szkirozták Sim- pet nyújtott.

rté meg Top ur. z! — De vigyáz ctyetlen pikoló

ív.

RE

ÁN

svében

zetben.

obrud- ország,

osztálya

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Égész évre 1150 Lei
Félévre 600
Negyedévre 320
Egy hóra 110
X évfolyam * 37. szám

1929 Február Péntek 15
* 5609 év I. Adár 5 *

Ára 5 lej

UJ KELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Új pártok a láthatáron

Másodszor bukkan fel komoly formá- ban az a hír, hogy Goga Octavian el- lőző nagy Averscu tábornok szocialista pártot készült alapítani. Ezen új pártot készült alapítani. Ezen új pártot készült alapítani. Ezen új pártot készült alapítani.

A volt belügyminiszter talált tehát egy újra gombot, amelyet olyan szépen vél, hogy érdemesnek tartja hozzá egy ruhát csináltatni. A név már megvan, csak az a kérdés, hogy a pártot is olyan hamar össze tudja majd verbuválni, amilyen gyorsan rábukkant a megfelelő névre. Goga az összesen készülő pártok közül a belügyminiszter zászlóaljában jelentős sikert könyvelhet majd el, hiszen nálunk Romániában a politikai pártok sokkal inkább személyi jellegűek, mint politikai jellegűek.

Amennyiben most konjunktúrája van a pártalapításoknak. A két-pártrendszerünk addig tarthatta magát, míg a liberális rendszer szellemében fogant választási törvények és választási rendszerek már eleve lehetetlennek tették olyan politikai pártok érvényesülését, amely nem volt hajlandó vállalni a liberálisok gyámoltását. Eddig a liberálisok és az averscusok között megegyezés alapján egymást váltogatták az uralomban s maga az a körülmény minden komoly elemet a nemzeti parasztpárt táborába sodort, amely így óriási mértékben megnövelte a liberális-averscus politikai kurzust. Most azonban, hogy a közsabadságokat fokozottan helyreállítják és hogy az eddigi választási törvényeket és választási rendszereket nemcsak papíron, de valójában is demokratikus szellem fogja felváltani, mi sem természetesebb, minden pártnak meg lesz az alkalma ahhoz, hogy reális erőjéhez mérten, képviselőket a parlamentben, így akár az ország kormányzásában is, egy érthető, hogy amire évek óta komolyan senki sem gondolt, ma különböző pártvezérek, különösen azok, akik népszerűségüket nem nyújtották el még teljesen, pártalapításra gondolnak. Nemcsak Goga forgat fejében pártalapítási terveket, de résen áll Lupu is, aki a román politikai élet labdája, akárhová pottyán, újra felugrik. Lupu csak az alkalmas pillanatra vár, hogy a kormánypart élgedelkenkedő tagjait, amelyre alig győzte és nem lehetetlen, hogy a stállumokból kimaradt emberek, akik valamilyen táborba össze fog tudni magánuk verbuválni.

Komolyabb pártalakítási kísérlet a Mezincescu és a Garoflidé, akik „Liga Agrara” címen radikális parasztpárt alapításáról tárgyalnak. E pártalapítási kísérlet a kormány nem áll tágva és éppen ezért lehetséges az, hogy a liga ha össze-áll, mindenütt a maga táborát, azután megpróbálja a nemzeti parasztpártba, de az sem lehetetlen, hogy a liga megrősödése

esetén a kormánynak mint ellen- fellel kell majd vele számolnia. Goga, Lupu, Manoilescu, Garoflidé csak az első jégtörői az új helyzetnek és az új adótságotoknak. Európa valamennyi olyan államában, ahol komolyan veszik a par- lamentarizmust régen lejárt az ideje a párthegeadómáknak. Két-három párt

helyett 25-30 párt, politikai és gazdasági csoport rerközik meg egymással a vá- erősen heterogén koalíciók tartják ke- lészásokon és egyszintű kormány helyett zükben a kormányzás rudját. Hogy a ro- máni pártlakítás kísérletek milyen si- kerrel fognak járni, az egyelőre kétséges, az az érzésünk azonban, hogy a jelenlegi

kormány az utolsó pártkormány Romá- niának, amelynek ha a kormányzási pe- ródusa lejár, nyugateurópai mintára koalíció lép majd az örökébe, ami nem volna baj mert végső fokozat egészenes koalíció jobban vissza tudja adni az or- szág fűkörképét, mint a párthegeadónál felépülő kormány.

Az összes pártok hódoltak a kormánynak a Litvinov-paktum aláírásáért

Dan Sever közegészségügyi miniszter bejelentette a Kamarában, hogy a Lupas-ügy iratait átteszik az ügyészségre

(Bucaresti-Bukarest, február 14. Pop Cséső elnök 3 órakor nyitotta meg a kamara ülést.)

Mironescu külügyminiszter kötelese- genek tartja, hogy a kamarával köz- ölje. Románia és Oroszország képvise- lői Moszkvában aláírták a Kellogg- paktum érvénybeptetésére vonatkozó jegyzőkönyvet. Az erre vonatkozó hiva- talos értesítés ma érkezett meg a kül- ügyminiszter kabinjába, hogy a vonat- kozó tárgyalások már hosszabb ideje folytatók. Február 4-én érkezett meg Oroszország válasza, amely az általunk közzétett fentartásokhoz hozzájárult és így megadtuk a felhatalmazást az alá- írásra.

Másról, mint a Kellogg-paktumról nem folytatók a tárgyalások. Románia kezdettől fogva elfogadta Oroszország- nak az aláírásra vonatkozó javaslatát, hiszen ez pacifista politikának honorá- lasát jelentette. Bizonyos felvilágosítá- sokra azonban szükség volt.

Tisztázni kellett a következőket:

1. A román-lengyel szolidaritás kér- dése.
2. Hogyan interpretálta Oroszország a Kellogg-paktumot?
3. Az összes Oroszországgal szomszéd- os államok állásfoglalása.
4. A Románia és Oroszország közötti helyzet tisztázása.
5. Az általános európai helyzettel kap- csolatos megvizsgálása a kérdésnek.

Lengyelország a legelső pillanattól kezdve híven szövetségi szerződéshez- velünk együtt járt el az egész kérdés- ben.

Örömmel és elégtellessé állapítja meg hogy az összes pontokban megkapta a- a kielégítő felvilágosítást és így határoz- ta el az aláírást, amely lehetővé teszi a békes fejlődést és a legjobb perspek- tívákat nyújtja a jövőre nézve.

Mironescu végül örömmel mutat rá, hogy a román-lengyel szövetség me- grősödve került ki ebből az ügyből és nem szabad kételkedni az aláírások öszinteségében.

Jegyzőprofesszor dícséri Lengyelorszá- got, amely próbáját adta szövetségi hü- ségének. Üdvözlő a kormányt az elért sikerért.

Duca szerencsekívánatait fejezi ki a kormánynak a moszkvai jegyzőkönyv aláírásához. Ennek az aláírásnak a két ország közötti diplomáciai viszony fel- vétele lehetővé a következőképpen. Orosz- ország minden bizonytalanságot meggyőző- dött arról, hogy Beszarabiáról le kell mon- dania és ennek logikus folytatása a nor- mális kapcsolatok felvétele lenne.

Roth a németek nevében örömmel fo- gadják a moszkvai jegyzőkönyvet. Kife- jezést ad külön is a besszarabiai német- ség örömeinek afőlött, hogy végre mód- juk lesz nyugodtan és békésen élni és fejlődni.

Raduceanu szocialista pártja nevében szintén meglehetősen bejelentette a moszkvai aláírás hivatalos bejelentését. Kéri, hogy ez az aláírás csak kimondó pontja lesz a békes biztosító további ak- cióknak. Rá akar azonban mutatni arra, hogy az ostromállapotra a moszkvai alá- írás után semmi szükség sincsen a ha- tárterületeken sem és kéri annak felfüg- gesztését.

Willer József dr. a magyar párt ne- vében a Ház tapsai közepette jelenti ki, hogy a magyar párt nemcsak polgári jo- gait követeli, de teljesíti is kötelességeit és éppen ezért pártja nevében örömmel üdvözlő a paktum aláírását.

Goga a néppárt nevében üdvözlő a pak- tumot, de kijelenti, hogy az országnak nagyon is résen kell lenni, nem kell tul- ságosan bizakodni a paktum reális ér- tékében.

Landau képviselő a Zsidó Parlamenti Klub nevében a zsidó lakosság örömeit tolmácsolja abból az alkalomból, hogy a kormány a béke fundamentumának egy ilyen fontos előfeltételét valósította meg.

Igazságszolgáltatás elé kerül a Lupas-panama

A kamara ráér a napirendre, amelynek izgalmasabb bővelkedő tárgya Mezincescu egyetemi tanárnak interpel- lációja volt a Lupas-féle műszer- és gyógy-zer panamáról Mezincescu kép- viselő részletesen elmondja a Lupas-féle szerződés egész történetét. Április első napjaiban kötötte meg a szerződést Lu- pas közegészségügyi miniszter a két német céggel, amelynek alapján 14 millió aranyárú értékben, a jóvátételi számlára műszereket és gyógyszereket rendelt. Voltak más ajánlatok is, ezeket azonban először egyáltalában nem ik- talták, majd pedig amikor iktatták, azt vezették rá, hogy határidőn túl érkez- tek. Lupas miniszter mindent elkövetett, hogy a párisi jóvátételi bizottság ratifi- kálja ezt a szerződést. Távirati utasítást küldött erreyerátközöl a román dele- gáció elnökének, majd április 29-én Pá- risban járt és személyesen is interve- niált a ratifikálás ügyében.

Goga közbeszó: A közegészségügyi miniszter szabadságon volt Párisban és csak természetesen, hogy érdeklődött a tár- cáját közrel érintő folyóirat.

— Junius eljé — folytatja inter- pellációját Mezincescu — Averscu me-

gint táviratot küldött Párisba, hogy a jó- vátételi bizottság ne hagyja jóvá a szer- ződést. Junius 7-én azonban Manoilescu újabb táviratot expedált, amelyben a szerződés sürgős jóváhagyását kérte.

Három nap múlva az averscánus kormány megbukott. A Stirbey kormány közegészségügyi minisztere, felkereste az akkori pénzügyminisztert: Mihai Popovici és rámutatott arra, hogy e szer- ződések révén mintegy háromszázmillió lejes károsodás érte az országot. Mihai Popovici nyomban táviratozott Párisba, hogy ne történnék meg a jóváhagyás, a távirat azonban két órával később ér- kezett és így a szerződés jogérvényes lett.

Mezincescu ezután megdöbbenő rész- leteket olvas fel a szerződésből, amelyből kiderül, hogy 120 százelekkal túlfizetnek a műszerek árát, azonfelül, hogy szük- ségtelen és hasznavehetetlen műszereket vásároltak össze. Az egészségügyi bi- zottság 140 méhkaparót véleményezett, Lupas 176 ezret rendelt. Egy radióthe- rapia gépért a kamrágusban feltüntetett 16 ezer márka helyett 24.584 márkát fi- zoltak.

A liberális kormány — folytatta szavait Mezincescu képviselő — tovább folytatta a manipulációkat. Minthogy a szerződésnek volt egy olyan pontja, amely szerint Románia az átvett árut kicserél- heti, az averscánusok által rendelt mű- szereket kicserélték, többek között ma- nikür-készletekre is. De a csere során mindenütt 100-150 százalékos felárat fizettek. A nemzeti parasztpárt sürgel- sére annakidején parlamenti vizsgáló- bizottságot neveztek ki, amely vizsgálat hónapig dolgozott 1927 novemberétől 1928 októberéig de pozitív eredmény nélkül. Sürgős intézkedéseket és mé- g sürősebb szankciókat kell megtenni, hogy ez az ominózus ügy végleg letün- hessen a napirendről.

Goga a maga részéről kijelenti, hogy az ő pártja is teljes viágozottságot kíván ebben az ügyben és éppen ezért parla- menti anketót kér.

Dan Sever közegészségügyi miniszter az interpellációra adott válaszában kije- jelenti, hogy az eddigi vizsgálat megál- lapította, hogy gyanus körülmények közt az államot mintegy háromszáz- millió lejjel megkárosították. Eppen ezért

semmi szükség a további parla- menti vizsgálóra, hanem az igaz- ságszolgáltatás kezébe kell letenni az ügyet, az döntse el ki a bűnös és milyen szankciókat a miniszter bejelen- tését a Ház többsége óriási tapsal vet- te tudomásul.

Véget ért a szigeti és viznizi chaszidok között az évszázados pártharc

Teitelbaum Jóel, nagykárolyi rabbi nyilatkozik az Uj Keletnek a visói paktumról, a szatmári rabbi-kérdésről, az Uj Keletről, a kööksőnről és egyebekről

(Sighet-Máramarossziget, február 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A máramarosszigeti zsidóság nyomor és sanyarságtól szorongatott életében egy kis lendületet és változatosságot szolgált hozni a nagy szigeti rabbi-dinasztia elhalt vezéreinek évről-évre rendszeresen megtartott «Jahrzeit»-ja. Ilyen alkalomkor megnyitják a közeli Cseh-szlovakia határait és a szélrózsa minde irányában elszórt buzgó hívők ezrével zarándokolnak el a régi szigeti temetőbe, ahol leróják a caddikok sírjánál kegyeletűk adóját. Az ezidei «Jahrzeit» azonban merőben eltérő volt az eddigiektől s a vele kapcsolatban lezajlott események jelentős fordulóponthoz juttatták Középeurópa chaszidizmus mozgalmát.

Amikor a két dinasztia a szuverénitását vetekszik

Hogy ezeket az új, a chaszidizmus életében történelmi jelentőségű eseményeket kellően értékelheessük, egy kis képet kell szereznünk a mozgalmról fejlődéséről. Már az elmúlt évszázad derekán, amikor a chaszidizmus eszméje mindinkább gyökeret kezdett eresztetni és a zsidóság különböző rétegei egymásután hódoltak neki, az akkori apostolok igen jó és hálás talajnak látták ezt a különös kis sarki világot, Máramarost. És ekkor féktelen harc indult meg a Teitelbaum és a Hágér dinasztia között, a melyek vezérei saját táborukban szerették volna látni a megye zsidó lakosságát, hogy föltétlenül szuverénitást gyakoroljanak fölöttük. S a harc — idestova egy kerek évszázad mult el azóta — megtartotta intenzivitását — egészen az elmúlt hétig! Pár nap óta a két tábor között teljes béke uralkodik a chaszid világ legnagyobb megelégedésére.

A visói paktum

Az elmúlt hét szombatján Teitelbaum Jóel, nagykárolyi rabbi, a dinasztia

feje, lejött kíséretével Felsővisóra. A «szigetek» körlevelet bocsájtottak ki és kérték a híveket, hogy minél nagyobb számban jöjjenek el Visóra. — Szombaton hogy, hogy nem, megtörtént a nagy csoda és Teitelbaum rabbi kibékült a Visói rabbi-val, aki fia a viznizi rebbenek és a béke jelül mindkét rabbi egy templomban imádkozott. Most legelőször, egy évszázadig tartó éles-elkeseredett harc után. Sőt mi több: a Tóraolvasás előtt mindketten felmentek egymásután a szószékre és az Ige hirdetése közben felmagasztalták egymás erényeit és a Szentírásból merített citátumokkal rámutattak a békeség és a megértés újsós voltára. E héten viszont Szigeten szombatolt Teitelbaum rabbi és a viznizi hívek eljöttek, hogy «oltalmat találjanak szent árnyékában».

A Teitelbaum-dinasztia hanyatlása volt a visói paktum előidézője

Az Uj Kelet több ízben foglalkozott azzal az eszközökben nemigen válogatós irtó hadjárattal, amelyet a máramarosszigeti chaszid-tábor a vizniziek ellen indított a szigeti rabbi hirtelen elhalálozása után. A különben jámbor zsidók még a denúciálástól sem riadtak vissza, hogy egyre gyengülő pozíciójukat megvédjék. Ez különben is oka annak, hogy Teitelbaum nagykárolyi rabbi olyan göröcsösen ragaszkodik a szatmári rabbi-székhez és azzal sem törődik, hogy egy virágzó litközleg belső életében egy teljes bomlási processzus indul meg. A szigeti, szatmári és kolozsvári pozíciók — így vélte — meg fogják erősíteni a dinasztia folyton lazuló frontját és lehetővé fogják tenni a válság enyhítését. Csak amikor látta, hogy a szatmári rabbi-stallum körül különböző komplikációk merülnek föl, arra az elhatározásra jött, hogy ki kell békülnie az ellentáborral. Így jött létre a visói paktum, amelytől az érdekelték köré-

ben a középeurópai chaszidizmus fel-
lendülését várják.

A rebbe nyilatkozik

Hétfele délután, mielőtt Teitelbaum rabbi elutazott volna Szigetéről, felkerestük őt a Teitelbaumok ősrégi léskében, a Rózsa-uccai paplakban. Joyális, átszellemült arcu ember Teitelbaum Joel, életük derekán mindig nagy ságok, mindig atyásan néző tekintettel. Amikor bejövünk, fél harkor, ép ebédnél tart. De az élbe tett ételt alig izleli meg, a körülállók rögtön szétkapkodják. Bemutatkozás után egy pohár borral kínál meg. Rosj-chodes, van, ugyan, illik kocintani. Ebéd után bevonul a másik szobába és mosolyogva kérdi, hogy mivel lehet szolgálatunkra.

— Hogyan jött létre, rebbe, a visói megegyezés — tesszük fel az első kérdést.

A rebbe kijelenti, hogy nem «Zeitungsmensch». Azaz ő soha életében újságíró előtt még nem nyilatkozott. Mindazonáltal az Uj Kelet előtt nem gonboikozik be.

— Egy évszázados tévedést — kezdi a rebbe — tettem most jóvá Máramarosban, amely sajnos ma egyedüli mentsvára a chaszidizmusnak, nem szabad hogy, pártok közti szétúzás legyen. A részletekről csak akkor nyi-

latkozhatok, ha majd a paktum hatása észlelhető lesz. De ha itt volt, most szombaton is láthatta, mily «szépek» Izrael sátrai» ha összetartás honol bennük.

— A szatmári rabbi-kérdés? — Ez igazán kényes ügy. Nem szívesen beszéljek róla. Különösen most, hogy a Besz-Din döntésétől van függővé tve. Csak annyit mondhatok, hogy amikor nekem a szatmári rabbiságot felajánlották és én azt elfogadtam, nem gondoltam arra, hogy ilyen szerű követelményei is lesznek ennek.

— Különben is — folytatta derék arccal — beszéljünk olyan dolgokról, amelyek általános érdeklődéssel bírnak. Meséljen nekem valamit az Uj Keletről. Munkájuk felől állandóan informáltatom magam. S mondhatom, a szerkesztőjükről «sokat tartok». Igaz, kezdő missziót végez. De mi is van azaz a kölcsönös? Ugye, ez egy nagy szerű injekció. Ennek hamar fogható éreztetése.

A rebbe még tovább beszélt volna, de bejött a «gábe» és jelenti, hogy el kell kezdeni a mincha-ima ideje. A rebbe fellelegzik. Mintha lidéronyomás alól menekült volna meg. Bizony nehéz az első interjú.

Schön Dezső

Tüzharc után kézrekerült a dán csempészek vezére

Motoros csónakokon és saját gőzhajón szállította a szeszt

Kopenhága, február 14. A dán vámőrségnek sikerült ártalmatlanná tenni Dania csempészkirályát, Bremert, akit már évek óta köröznék és aki szesz-csempészéssel óriási vagyont gyűjtött.

Bremer a hét elején negyven ezer liter szesz rakományát, amelyet saját hajója hozott Dániába, Larvik kikötőváros közelében horgonyt vetett, hogy motoroscsónakokon paríraszállítsa a csempészt szeszt. A vámőrséget azonban értesítették Bremer megérkezéséről és a vámőrök két motoroscsónakon indultak Bremer kézrekerítésére. Bremer szintén motoroscsónakon menekült, de a nagy sötétségben csónakja zátonyra futott. A csempészkirály uszva ért partot, miután felgyújtotta a motoroscsónakot, a melynek benzínje fellobbant, úgyhogy a vámőrök jó ideig nem tudták megk-

zelíteni az égő csónakot. A csempészeknek ezalatt sikerült elmenekülni.

A hajó rakományát másnap egy közeli erdőben megtalálták és lefoglalták. Bremernek a csempésztársainak néhány napra nyomuk veszett, míg szombati délután egy larviki házban két társával együtt megtalálták. A vámőrség rendőrökkel vonult a házhoz s felszedte a csempésztársakat. A csempészkirály és társai sortűzzel válaszoltak, mire a rendőrség megsemmisítette a házat. Félóraig tartó heves üvöltés után, amelynek azonban csak könnyebb sebesültjei voltak, sikerült mind a három csempészt elfogni. A csempészkirályt és két bűntársát a Kopenhágai fogházba szállították. Bremer kézrekerítésére magas díj volt kiírtva.

Lydia Potoczka

a világhírű Reinhardt-színésznő

jiddis szintársulatának

erdélyi vendégjátékai:

Kolozsváron: febr. 20, 21, 23 és 24-én a Magyar Színházban

Nagyváradon: febr. 25, 26, 27 és 28-án a Heimann Színházban

Péntek, 1
200

Erő
Da
de

(Uj-Kelet tud.)
a meteorológus
köz tudós
arra, hogy
és természet
a maiból
történelmi
egyik bukar
nagy főváros
ajta, hogy
ha hasonló
a jelenlegi
annakidején
töltötte s
legi Consta
tartózkodó
ról panaszk
hogy számú
netlenül sz
megfagy a
A jelenlegi
dag tehát n
női fagyok
gyan Európa
tencsai ana
— legalább
idei tél borz
a történelmi
mint az orsz

Páris
szac

Nyugaton
gyetlen idője
vadás miatt
francia fővá
őlelmiszert
frezetivővé,
szo felhónapr
szerekek s
bészletek van
lók száma né
napokban, ez
örkezik, a ké
kat emelni. A
re való tekin
tak szét a mu
lumbósz né
osztottak szét

A rettentő
logházakat is
dította. A vá
a zálogházak
hogy a város
zett téli ruha
pedig teljesen
nak, azaz a
személyesen
kért. A Sza
Tegnap este
hideg miatt
és eszméletük
eset is történt
fésőre tegnap
állítottak fel
bőző pontjain

D
B
Nemsokkal
lauában Néme

Kolozs
C L U
Fiókjai

Affiliáté in
vá megye: Gazd
r-t. Székelydv
ben és népbank
deleyett deviza

Harc a vérhaj és a lepra ellen

Azsiában még mindig rettenetesen pusztít a lepra

Bécs, február 14. Most tartotta meg évi konferenciáját Bécsben a mikrobiológiai társulat. Az üléseken számos, igen érdekes előadás hangzott el. A tudósok beszámoltak a mikrobiológia két legfontosabb problémájának: a vérhaj és a lepra elleni küzdelemnek mai állásáról. Dr. Pannet, az osztrák származású holland-indiai orvos elmondotta, hogy Kelet-Azsiában még mindig rettenetesen pusztít a lepra. Egyedül Holland-Indiában 25 ezer leprabeteget tartanak nyilván a hatóságok. Sajnos, az orvostudomány eddig még nincsen olyan orvoszer birtokában, amely teljes biztonsággal és eredménnyel gyógyítaná ezt a szörnyű betegséget. Mint az okorban, úgy most is a betegek izolálása az egyetlen módja a fertőzések megakadályozásának. Az izolálás módja a lehető leghumánusabb. A mérssiók egész falvakat építettek a leprasók számára és földet adtak nekik. A leprasók ezekben a falvakban tovább üzik régi

foglalkozásukat és emellett állandó orvosi felügyelet alatt állanak.

Müller professzor, a bécsi szérumkutató intézet vezetője beszámolt arról, hogy a tavaly Koppenhágában egy tudományos konferencia foglalkozott azzal, hogy nem lehet-e a vérhaj felismerésénél a Wassermannon kívül másfajta biztosabb szérumakciókkal dolgozni. Találtak is ilyen modernebb eljárásokat, amelyeknek az az előnyük, hogy a negatív reakcióra is biztosan lehet építeni. A Wassermann-reakciónál az a helyzet, hogyha az eredmény pozitív, akkor feltétlenül vérhajjal állunk szemben, ha azonban az eredmény negatív, ebből nem következik teljes bizonyossággal, hogy nincs vérhaja a megvizsgálatnak. Az új szérumreakciók negatív eredménye azonban egybevéve az általános klinikai lelettel, azt bizonyítja, hogy vérhajról az illető esetben nem lehet szó.

Edison legnagyobb felfedezése

A nagy feltaláló, aki a gramofon, a mozgóképek csodáival ajándékozta meg az emberiséget, ime elérte nyolcvankettedik életévét. Ez magában véve nem olyan nagy csoda — mások is elérték, anélkül, hogy valait feltaláltak volna. A csodálatos az, hogy Edison nyolcvankettedik életévében jött reá, hogy az emberi szükségletek legnagyobbikát, a boldogságot — hála prófétája felfedezni, ez még neki sem sikerült.

Tegyük hozzá: előtte sem sikerült senkinek és utána, nos — utána se biztos hogy sikerüljön fog valakinek. Már a görög bölcs, a közismert nevű Solon, megmondotta, hogy halála előtt senki sem lehet boldog, már pedig, ha valaki halála előtt nem lehet az, később nem ér vele semmit. Halála után az ember nem igen törődik a boldogságával, inkább a boldogtalanságait igyekszik elfelejteni.

Edison szavaiból sokan talán keserű rezignációt olvasnak ki — és értelemmenten csóválják meg a fejüket. Hát lehetséges, hogy ő sem volt boldog? Ő, aki a természet legcsodásabb titkait firkászta ki, ő, aki a siker ragyogó sugaraiban fürdethette meg acélos erejű lelkét? Ő sem, hát ő sem?

Bizony ő sem, sőt elsősorban ő és a hozzá hasonlók nem. A feltaláló, a művész, a gondolkodó atmoszférája az az örök nyugtalanság, mely eleve kizárta teszi a boldogság nyugalmát, a boldogságát, mely talán maga a nyugalom, a Nirvána csöndje, melyről az igazhitű buddhista álmódoszik.

A művész és gondolkodó életében, — mint az átlag-emberi lehetőségek csúcspontjában és feszültségi maximumában — csak boldog percek, vagy órák adódnak. Az egyszerű emberek életében ez a rövid boldogsági terminus esetleg évekké dagadhat, vagy több periódust érhet el, azonban lényegében ugyanolyan labilis és kéz-

zel alig megfogható valami.

Talán önkényesnek látszik ez a Kategórikus megállapítás, főleg annak tudatában, hogy az emberiség, a nemzetek, a fajták és osztályok történelmének igazolása szerint: minden küzdelem, minden tett, minden elmélet, minden vallás, minden célkitűzés — a boldogságért feszült és feszült napjainkban is. Lehetséges volna, hogy egy fantomért annyi vért, anyagot, érzést, életet és erőt áldoztak volna az emberek? Hát mindannyian örültek volna, akik saját látszatunk és illúzióink dühöngő-cellájába magunkat bezárva?

Nem, a fentiek ellenére sem vagyunk fantaszták és örültek, mert a boldogság akarása és keresése a legemberibb ösztönök egyike s hogy mégsem vagyunk boldogok, annak oka a természet egyik mélyseges bölcsességében rejlik, melynek titkát az a bizonyos «jótékony istenkéz» rejti el előlünk.

Azaz, talán már nem is rejti. A lélektan fényénél, mely legrejtettebb ösztöneink zugába is bevilágít, mintha már a boldogság örök hajszolásának és örök meg nem lelésének titka is fel derengene.

Mintha már felderengene s a sejtelen költői homályán túl világossággá szövődne a gondolat, hogy az emberiség boldogságkeresése nem ahnyira magáért a boldogságért, mint inkább az életért van, mely elhitheti velünk, hogy a boldogság megtalálható, csak hajszolni, üzni kell, küzdeni kell érte; küzdeni legyverrel és gondolatla, művészetel és szépséggel, vággyal és lemondással, könnyel és kacajjal. Hogy paradoxonnal fejezzem le magamat — persze nem a paradoxon kedvéért — a boldogság nem más, mint képességünk a boldogság keresésére, mint az az illúzió, hogy meg is találhatjuk.

Hogy még nem találtuk meg, hogy még senki sem találta meg, — ez kétségtelenül szomorú, de csöppet sem tragikus. Sőt talán épp az volna tragikus, ha megtaláltuk volna, mert ez egyenlő lenne minden küzdelem, minden harc, minden fejlődési lehetőség feladásával, egyenlő lenne a beteljesültség petyhüdt, gondolatlan semmittevésével; az elvesztett paradicsom restaurálása volna, amelynek kelős közepén újra a Tudás fája állana. Félék a merész megállapításoktól, mégis kifejezem afeletti aggodalmamat hogy a boldogság ránszakadásával a legnagyobb boldogtalanság lenne osztályrészfünké, a mainál is nagyobb és elviselhetetlenebb boldogtalanság, mert ez híjjával volna ama reményünknek is, hogy egyszer, valamikor mégis csak boldogok leszünk.

Hogy boldogok leszünk-e? A nagyobb szabadság, kevesebb munka és kevesebb nyomor korszakában kétségkívül több ember részesülhet a boldogság átmeneti érzéseiben, a nyugalmi állapotból fakadó meglepedettség illúziójában. De abszolút, tartós, feltétlen boldogság akkor is aligha lesz valaki, vagy valakik zavartalan birtoka.

Mert a boldogság, az abszolút boldogság feltételei a legegyszerűbb boldogságokhoz vannak kötve, akárcsak a szerelmi izlés, a szerelmi temperamentum és a szerelmi erkölcs. Van, akit tulvilági üdvösségének hite boldogít, van, akit a földi hiúság és dicsőség mámorja tesz boldoggá. Kis munkások perdöntő jelentőségükre lesznek a boldogság utáni hajszában és ki-elgűlésben és vannak, akik érzéketlenül mennek el olyan boldogság-elemek mellett, amik másokat agyonboldogítanának.

Edison felfedezése tehát, — hogy nem látott dolgos és hosszú életében egyetlen boldog embert sem: igaz és nagyjelentőségű s főleg épp oly egyszerű, mint minden igazság és minden találmány tudományos alapja. Egyszerű és költői. Telibe zengő vezér motívuma annak a gigászi szimfóniának, melyet életnek nevezünk s mely a belénk ültetett boldogság-kereső vágyakozások erejénél fogva készletben nünket arra, hogy szembenézzünk szenvedéseivel, meghódítsuk titkait, felhatoljunk gépszárnyakon a fellegekbe, leigázzuk az elemeket és higgyünk abban, hogy egyszer mégis csak boldogok leszünk, hogy az egész emberiség boldog lesz...

Salamon László

Trozkij végre megérkezett Konstantinápolyba

Páris, február 14. Konstantinápolyi jelentés szerint Trozkij tegnap felesége, fia és két leánya kíséretében Saibrow álnéven hajón megérkezett a konstantinápolyi kikötőbe. Trozkij még most is a cseka őrizete alatt áll. A hajó érkezésekor detektívek vették körül a hajóhidat s a volt orosz népbiztost kíséretével együtt a szovjet konzulátusra kísérték. Trozkij tehát tulajdonképpen még mindig szovjetterületen van Konstantinápolyban is, ahol továbbra is foglyként bannak vele. Ugy hírlik, hogy a volt népbiztost és családját a jövő hét folyamán Angorába szállítják.

A szocialista internacionálé londoni kongresszusa a politikai amnesztiák mellett hozott határozatot

London, február 14. A szocialista internacionálé tegnapi kongresszusán határozati javaslatot hoztak a politikai foglyok érdekében. A határozat elé első sorban Szovjetország ellen irányul, ahol mint ismeretes a foglyok tizezrei sanylódnak különböző egységtelen börtönökben és sibériai bányákban.

nyul, ahol mint ismeretes a foglyok tizezrei sanylódnak különböző egységtelen börtönökben és sibériai bányákban.

A népszövetségi ligák uniója albizottságot küld ki a keleteurópai kisebbségek helyzetének tanulmányozására

Brüsszel, február 14. A népszövetségi ligák kongresszusának tegnapi ülésén Bulgária sulyos gazdasági helyzetét tették szóvá. Ezután tárgyaltak a francia kiküldött javaslatát, mely szerint javaslatot kell előterjeszteni a Népszövetség elé, hogy a népszövetségi közgyűlés fogadtassa el a tagállamokkal alkotmányaiknak a népszövetségi egyezség-

okmánnal, a Kellogg egyezményével és a kisebbségi szerződésekkel történelmi összhangba hozatalát. A kongresszus utáni albizottságot küldött ki az európai keleti államok kisebbségi ügyeinek tanulmányozására, amely albizottságban az érdekelt államok kiküldöttei is részt vesznek. A kongresszus ülésszakát ma folytatják.

Aközépkolák alsó osztályainak átmeneti vizsgáját május végén tartják meg. Bukarestből jelentik: A közoktatásiügyi minisztérium ma közölt rendelete szerint azok a középkolai tanulók, akik a régi program szerint elvégezték a középkolák három alsó osztályát és az 1928. szeptemberében tartott vizsgákon nem jelenhettek meg, vagy visszautasították, vizsgára jelentkezhetnek, de ez alkalommal utóljára május 21 és 25-én. Ez a vizsga

csak szóbeli lesz és minden intézmény, ahol jelentkezők vannak, megtartják. A vizsgatárgyak a következők: román nyelv, román történelem, Románia földrajza, és jog (alkotmány és a közigazgatási törvény a negyedik osztály anyaga szerint). A vizsgára csak azok a diákok jelentkezhetnek, akik 1926, 1927 és 1928. években végezték el a harmadik osztályt. A vizsgákra május 15-től 20-ig az iskolák igazgató-ságainál lehet jelentkezni.

14 napos olcsó selyemelárusítása
„LYONNAISE“
 gyári lepakatánál Str. Regina Maria 3. sz.

Péntek
 Adó
 Egy
 a
 A
 [Dej-Dé
 A számos
 gatói bír
 még dr.
 hallgatók
 lagyár 93
 dona. A
 gyár likv
 vényesek
 közvetítés
 a számos
 Agay v
 ARA vona
 róli, hogy
 téglagyár
 lévő téglá
 hogy a té
 van. Pop
 zólag felv
 rolja azok
 ket adlak
 behajtani.
 mire az ü
 bizonylan
 kezett össz
 átköltől és
 Dr. Sza
 hókjának
 1924-ben
 Kereskelet
 példásan
 E
 Suci er
 — Erre
 teleni. Ré
 nyokról ca
 Men
 Csütörtő
 meg a tár
 etnök. Az
 mondja, az
 tokat. Am
 jedt hire ar
 silt bank
 megrohant
 1928. Jan
 betétest el
 kimerült.
 re, hogy
 Egyesült B
 Semlyóme
 talános tün
 nu a Keres
 gatójának,
 re, de a K
 volt össze
 yári Hitelb
 működik m
 való névro
 bankját is
 őrtta. Attó
 egyik Aján
 megy
 a számos
 bankkal
 kezdett k
 tudott vé
 kolozsvár
 gy adhat
 gazgatóinak
 millió kétsz
 két kölcsön
 Jé

Adósok felvonulása a szamosújvári csőd tárgyalásán

Egymást licitálják túl a mentőtanuk a Szamosújvári Kereskedelmi Bank igazgatóinak pünnpörében

A tanuk a vád legfőbb pontjait tisztázzák. Ma lesz az ítélet

(Dej-Dés, február 14. Az Uj Kelet tud.)
 A szamosújvári Kereskedelmi Bank igazgatói bünperének legnapjai tárgyalásán meg dr. Pop Casiu csődtömegmondnokot hallgatták ki, aki elmondja, hogy a téglagyár 93 százalékban volt a bank tulajdona. A titkos regiszterről nem tud. A gyár likvidálása után a téglagyár részvényesek közgyűlése a téglagyárat a tanu közvetítésével egymilliókétszáz ezer lejért a szamosújvári Victoria Banknak adta el. Agy védő itt kérdést intéz a tanuhoz arra vonatkozólag, van-e tudomása arról, hogy a Victoria Bank nyomban a téglagyár megvásárlása után a raktáron lévő léglát negyszáz ezer lejért eladta és hogy a téglagyár még ma is üzemben van. Pop Casiu nem tud erre vonatkozólag felvilágosítást adni. Ezután felszólítja azokat, kiknek Semlyénék kölcsönökét adták és akiktől a pénz nem lehet behajtani. Tizenhárom nevet sorolt fel, mire az ügyvédék sorra szólalnak fel és bizonyítani igyekeznek, hogy a kihátrélt összegek a megnevezett kereskedőktől és magánosoktól behajthatók.

Dr. Szabó Miklós a Marmarosch Blank hőkjának cégjegyzője elmondja, hogy 1924-ben ő fektette fel a szamosújvári Kereskedelmi Bank könyvvitelt. 1927-ig példásan ment az ügykezelés, csak akkor

látta, hogy baj van, amikor a legutolsó felülvizsgálás alkalmával Todorffy volt pénztárnok idegesen viselkedik. Titkos regiszterről nem tud.

Az öngyilkos bankpénztárnok hetvenöt éves apját, Todorffy Lukácsot hallgatják ki ezután. Elmondja, hogy a bankbukással 960 részvényét veszítette el, ami teljesen elszegényítette. Pia 1924-től kezdve állott a bank szolgálatában. Egy alkalommal fia otthon elmesélte, hogy a 24 százalékon felüli kamatösszegeket a bank titkos regiszterbe vezeti be, hogy a nagybankok ne tudják meg a nagyobb kamatfelszámítást. Ekkor ő azt mondta fiának, hozza haza a titkos regisztert, mert ha elvesz, nem tudja igazolni magát.

A tárgyalást délután négy órakor folytatták, amikor elsőnek Suciu Victor szamosújvári ügyvédet, a Banca Victoria igazgatóját hallgatták ki. Elmondta, hogy Pop George nevében ő kérte meg a csődöt a bank ellen. A téglagyár a Victoria Bank megbízásából megvette, de arról nem tud, hogy negyszáz ezer lejért mindjárt tudtak volna rajta. A hitelek bonításáról mond véleményt. Dr. Boca védőügyvéd megkérdezi, hogy vajjon Aján igazgató birtokellő fedezettel a neki folyósított összeget.

Elmondja ezután, hogy Semlyén Aurel ügyes bankember, aki mindig tudja, hogy mit csinál. Ugyanilyen értelemben vallnak Gábor József, Hirsefeld Herman és Vajda Sándor. Mindhármán jelentékeny összegeket veszítettek, de az igazgatók ellen nem tudtak semmit felhozni. Papp Bogdán azt állítja, hogy a téglagyár készlete, amit 1.200.000 lejért adtak el, közel hárommillió lejért. Semlyénék arjának anyagi helyzetére vonatkozólag úgy nyilatkozik, hogy Semlyénék szüleinek hatalmas vagyónuk volt.

Ezután Karmiol Anna könyvelő teszi meg vallomását. Elmondja, hogy a kiutalásoknál az igazgatói diszpozíció nem jelölte meg, hogy mennyi legyen a kamat. A hivatásokok 12 százalékot irtak be kamat. 12-öt pedig jutalék címen, a kamattöbbletet pedig latens jutalékként „jóslat” könyvbe vezették. A könyv a kasszában állt és bárki megnézhette. Borbély István igazgató a rovasolás alkalmával valószínűleg nem látta a „jóslat” regisztert.

Teleki Samu tekintélyes szamosújvári pénzember oda nyilatkozik, hogy a behajthatatlannak jelzett összegek nem olyan személyeknek lettek kiutalva, akikről feltételezhető, hogy a kiutalás könnyelműen történt. A felsorolt adósok bonítása kifogástalan volt. A téglagyár anyagát illetően osztja azt a nevetét, hogy rendkívül olcsón adták el a téglat.

más elhangzása után általános figyelem mellett Rosenwasser Jenőt hallgatják ki, aki a Kereskedelmi Bank főkönyvelője volt.

A kölcsönös kamatmentesség

Elmondja, hogy a Semlyén testvérek kölcsöne azért volt kamatmentes, mert Semlyénéknek egymillió betétük is volt, amelyért Semlyénék szintén nem kaptak kamatot.

Ez a bank és Semlyénék közötti kölcsönös megállapodás volt.

A betétek után a bank általában 16 és 18 százalékos kamatot adott

A tartozások mérlegét a következőképpen állítja össze a főkönyvelő:

Negruti Ioan a következő tanu, aki elmondja, hogy jelenleg 800.000 lejtel tartozik a banknak de másfélmillió lejig terjedő hitele is volt. Nagykereskedő lévén, évente mintegy 5-6 millió lejes tőkével dolgozott, saját háza és birtoka volt. Ekkor folyósította a Kereskedelmi Bank a kölcsönt, amelyet azonban már nem gyümölcsöztethetett kellőképpen, mert a rossz gazdasági viszonyok őt is tönkretették. De még mindig van egy milliónyi vagyona.

Semlyénék tartozása (1927 Apr. 1-ig) 789.400 lej.

Schwartz Márton 1927 VII. 1-én 678.950 lej, 1928 I. 1-én 427.603 lej.

Sajovits 1927 X. 1-én 750.200 lej.

A téglagyár tartozást 1927 X. 1-én 2 millió 924 ezer 039 lej, 1928 I. hó 1-én pedig 3 millió 902 ezer 718 lej folyósámlára.

A főkönyvelő tud a titkos regiszterről, de azt Todorffy vezette. Ebbe a regiszterbe vezették be a 24 százalékon felüli kamatokat.

Tud a Cretz által készített mérlegről, azonban azt nem pontos, mert a kamatok nincsenek benne felszámítva. Csak így mutatkozhatott volna hiány. A regisztereket a legnagyobb rendben vezették.

Ezután a Kereskedelmi Banknak a különböző hitelintézetekhez való viszonyát ismerleti. Kijelenti, hogy a banknak a legismertebb román nagybankoknál 6 millió lejnyi hitele volt, amit sohasem merített ki teljesen.

Mi a téglagyár értéke

Szassy Todor mernök a téglagyárról szakvéleményt adott. A gyár realis értékét 1928-ban 6 millió 300 ezer lejre becsülte, a tegla- és cs-répanyag 2 millió lej ért. A gyár csődjé rossz viszonyokban rejlik, mert az építkezések lezárulásával a tegla nem keltett senkinek.

Fekete András, Nemes László tesznek jelentéktelen valamást, majd Alexa Todor, az ellenőrzőbizottság tagja tesz vallomást és ismertette a Borbély István ellenőrző látogatása utáni igazgatósági ülés lefolyását. Az igazgatósági ülés után a hitelezők megrohanták a bankot és már nem lehetett semmit se tenni.

Alexa vallomásának elhangzása után az elnök berekesztette a tárgyalást. A vádlottak a legjobb hangulatban hagyták el a termet, mert a mentőtanuk vallomásai lényegesen javítottak az atmoszférán. Ítéletet ma várnak.

— Harminchat sebesültje van a sajnóspölteji vasúti katasztrófának. Bécsből jelentik: A St. Pölten közelében történt vasúti karambol összes sérültjeinek száma harminchat, köztük három belga, egy holland, egy bolgár, egy svájci s a többi osztrák állampolgár. Három súlyosabb sebesültet szállítottak kórházba, a többiek sebesülése jelentéktelen.

„Beszéljünk örményesen...”

Suciu erre a következő választ adja: — Erre a kérdésre örményesen fogok felelni. Régi közmondás, hogy az örményekről csak haláluk után derül ki,

hogy mennyi vagyonuk volt életükben. Milliós üzleteket bonyolítanak le anélkül, hogy egy garas volna a zsebükből.

Mentőtanuk napja volt a csütörtöhi tárgyalás

Csütörtök délelőtt 10 órakor nyitotta meg a tárgyalás folytatását Muresan elnök. Az első tanu Aján Todor, aki elmondja, az 1927 és 1928-ban állapokat. Amikor Szamosújváron elterjedt híre annak, hogy a kolozsvári egyesült bank csőd előtt áll, a betétesek megrohanták a kereskedelmi bankot.

A végzetes névrokonság

1928. január végéig a bank rengeteg betétet elégitett ki, de végül teljesen kimerült. A közönséget az vezette félre, hogy a kolozsvári Közgazdasági Egyesült Bank egyik igazgatóját is Semlyénnek hívták. Ez egyébként általános tünet volt Szamosújváron. Tanu a Kereskedelmi Bank akkori igazgatójának, Aján Jenőnek unokatestvére, de a Kereskedelmi Bankkal nem volt összefüggése. Mint a szamosújvári Hitelbank igazgatója működött és működik ma is. Az unokatestvérevel való névrokonság nemcsak őt, hanem bankját is kellemetlen szituációba sodorta. Attól való félelmében, hogy az egyik Aján után a másik is csödbe megy

tanu betekintett a Kereskedelmi Bank könyvelésébe, amelyet a legnagyobb rendben talált. Csak a téglagyári befektetést sokalta. Egyebekben, ha a csőd nem jött volna hirtelen, a bankot könnyen meg lehetett volna menteni és majdnem minden követelése inkasszálható lett volna.

A Semlyénék vagyoni állapotára vonatkozólag azt az vallomást teszi, hogy ő maga is nyújtott volna milliós kölcsönt a Semlyén családnak, mert köztudomás szerint azoknak katalmas vagyonuk volt.

Károlyi István, Mihály Miklós, Schwartz Márton, Braun és Dávid Judá bonítására vonatkozólag azt a nyilatkozatot teszi, hogy ezektől a kölcsön ma már nem inkasszálható teljes

Felvonulnak a bank adósai

Kepri Elza, a bukott bank volt tisztviselője tesz vallomást, majd Braun Sándort hallgatják ki Elmondja, hogy David Judával volt közös petróleumüzlete. Nagy hitelt kapott a Kereskedelmi Banknál. Később Dávid Judá kilepett az üzletből és egyedül maradt. Akkor több mint egymillió vagyona volt jelenleg 850 ezer lejtel tartozik a banknak.

— A szesz-, likőr- és bor raktáramat — mondja — ami egy félmillió lejért, a csődtömegmondnok elárvereztette, illetőleg ő vette meg 90 ezer lejért.

Utána Schwartz Márton hallgatják ki. Hétszáz ezer lej tartozása volt a banknál Ebből ma már nincs csak 425 ezer lej. Az adóssága onnan származott,

egészeben, de a kölcsönnyújtás idejében a pénzre minden garancia megvolt.

Dr. Frenkel Mihály 1928 január 15-ig igazgatósági tag volt. Vallomásában elmondja, hogy az igazgatók hallatlan szorgalommal dolgoztak működésük alatt, fejlesztették a bankot és növelték vagyonát. Egyébként érdekükben is volt, mert a bank 55 százalékban az ő tulajdonukat képezte. Semlyén Károlyy mintegy félmillió lejtel fektetett be a bank vállalatába. Mindennek ellenére azonban Semlyén Károlyy nem volt bankszakértő, hiszen tanulmányai végzése után nem praktizálhatott, mert azonnal bevonult, 1919-ig pedig orosz fogságban volt.

hogy Feldmann B. a cégnek garantálta az összeget. A cég, akiért garantált elég jól áll ahhoz, hogy kifizethesse az adósságot A vádnak az a pontja, hogy a Sajovits et Comp. cégnek 310 ezer lejtel irtak a javára, nem felel meg a valóság nak. Sajovits a banknak kölcsönéért 26 százalékos kamatot fizetett, a bank pedig 36 százalékos számolt fel. A pénztárnok ezt ónhatalmulag tette és csak később tett jelentés Semlyénnek, aki a öbbletet javára irta Sajovitsnak. Ezenkívül Sajovits előzött három évvel 170 ezer lej értékben deszkát szállított a banknak. Mindezeket a bank a 310 ezer lejes kölcsön leírásával rekompenzálta.

A nagy érdeklődéssel kísért és a védők által többször megszakított vallo-

Jól alszik gyermeke, ha Höfer hintőpor, krém, szappannal ápolja.

HIREK

Am Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banság zsidóság naplapja.
 Főszerkesztő: Dr. Ma ton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jambor Fe enc.
 Békai utca 8. sz. 1. em. sz. 81.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a szerkesztőség engedélyével lehet megkapni.

— Lydia Potoczka erdelyi turnéja. A jövő hét szerdáján, február 20-án kezd meg Lydia Potoczka jiddis szín társulata erdelyi turnéját. Az ideérkezett csernovici lapok a lelkesedés hangján írják a diváról, akit a zsidó népkincsnek és a művészet nagy nyereségének jellemeznek. Egyben méltatják Lydia Potoczka társulatának munkáját is, amely a kritikák szerint semmivel sem áll a vilnaiak teljesítménye mögött. A vendégszerelés Kolozsváron kezdődik a Magyar Színházban, egy hatalmas erejű zsidó drámával, Jakob Gordin Mirele Eiroszával, amelyet az Uj Kelet számos esetben ismertetett. A szereplő anya tragikus vonalra gyermekeihez, ez Mirele Eiros ténája. Egy nagyszony, aki mindenét feláldozza gyermekeiért, a végén keserű csalódásokkal megy ki a világból. A darab tele van megrázó jelenetekkel és olyan zsidó finomságokkal, ami a zsidó drámában, talán a Dybukot kivéve, sehol sem érvényesült olyan erővel, mint itt. A darab főszerepét Lydia Potoczka fogja játszani, aki ebből az alkalomból meg fogja bizonyítani, hogy nemcsak nagy tragika, hanem kitűnő énekesnő is. A darab: megjelölt, szép jiddis dalok festik alá, de a többi darabokban is legtöbbszőr zenei részek egészítik ki azt a hangulatot, amelynek kifejezésére a szó elégtelennek mutatkozik. A műsor többi darabjainak legfőbbjében is érvényesül a finom, szívbőlfakadó zsidó zene. Kolozsváron az újabb diszpozíciók szerint négy napig fognak játszani, utána Nagyváradra mennek át és innen folytatják útjukat Erdély többi városaiba.

— Teljes gyógyulás felé közeledik az angol király. Londonból jelentik: Az uralkodó egészségi állapotára jótékony hatással volt a levogóváltoztatás. A király tegnap a boguori villa napsütéses szobájában több óra hosszat tartózkodott és nagy érdeklődéssel olvasott újságokat. Az orvosok már megkezdtek a villanyfényfürdés terápiát, amelytől az uralkodó egészségének teljes helyreállítását várják. A légi forgalmi társaság utasítást adott ki pilótáinak, hogy repüléseik alkalmával kerüljék a boguori villa környékét, mert az uralkodót zavarja a motorok berregése.

— A pápa jutalomban részesíti Musolinét a római szerződésért. Londonból jelentik: A római szerződés törvényhozási ratifikációja után a Citta dei Vatikano határait határkövekkel fogják megjelölni. A határon a svájci gárda fogórszolgálatot teljesít. A ratifikáció után a pápa enciklikájában fogja tudatni a világ katolikusaival az egyház és az olasz állam kibékülését, a királynak a Krisztus-rendet, Musolinének pedig az Aranysarkantyus-rendet fogja adományozni.

— Egy francia őrnagy sikeres autótúra a Szaharán keresztül. Párisból jelentik: Laroche Foucauld őrnagy autós expedíciója tegnap 32 órást utána folytatott a Szahara-sivatagon és megérkezett Gaoba. Laroche Foucauld vizs szatéróban is autón fogja megtenni az utat a Szaharán keresztül.

Az abnormis időjárás miatt március 1-ére halasztották az ujoncok bevonulását

(Bucuresti-Bukarest, február 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Cihosky hadügyminiszter hivatalba lépése után első teendőjének tartotta felvenni a küzdelmet a hadseregben óriási mértékben elharapózott tuberkulózissal. A katonai egészségügyi hatóságok egyöntetű véleménye szerint a tuberkulózisnak a hadsereg körében való megdöbbentő irányú elharapózása elsősorban annak tudható be, hogy az ujoncok bevonulásának határideje február elsejére esik és így a ka-

tonasorba került ifjak szolgálatuk első napjában az időjárás legsúlyosabb viszontagságaival kell megküzdeniük. Cihosky hadügyminiszter épen ezért elhatározta, hogy törvényjavaslatot készít, amelyben a bevonulási terminust vagy november elsejében, vagy március elsejében fogja megállapítani. Addig is, azonban, míg a javaslat elkészül és törvényerőre emelkedik, abnormis időjárásra való tekintettel máris gondoskodás történt, hogy az ujoncok az idén is meg-

legyenek kimélve lehetőleg az időjárás viszontagságaitól. Epen ezért a február elsején esedékesse vált bevonulási határidőt előbb február 10-re, majd 18-ra halasztották, míg most, tekintettel a rettenetes hidegekre, március elsejére halasztották el, amikor is az 1928-as kontingenshez tartozó ujoncoknak minden külön behívó parancs nélkül is jelentkezniük kell az illetékes hadkiegészítő parancsnokság előtt.

— A jóvátételi szakértői konferencia mai ülése. Párisból jelentik: A jóvátételi szakértői konferencia mai ülésén Schacht birodalmi bankelnök ismertette Németország gazdasági helyzetét és kritizálta Parker Gilbert jóvátételi főbiztos jelentését. A délutáni ülésen Joung elnök közölte a bizottsággal Dawes tábornoknak a küldött üdvözlő táviratra adott válaszát, majd behatóan foglalkoztak a német ipari termelésre vonatkozó adatokkal, a külkereskedelmi mérleggel és a költségvetéssel.

— Sugar Teri Hollywoodba költözött. Newyorkból jelentik: Sugar Teri, az ismert magyar drámai színésznő, aki hosszú éveket töltött Erdélyben, Hollywoodba érkezett, ahol filmszínésznővé akarja magát kiképeztetni. A Chicago Daily Tribune megírja, hogy Sugar Teri a partraszállás után, mert nem volt minden papírja rendben, rövid időre internáltak Ellis Islandon. De csakhamar közbeleptek a művésznő clevelandi rokonai, akik néhány hollywoodi magyar filmnagyság segítségével rövidesen ki is szabadították Sugar Terit kényelmetlen helyzetéből. A művésznő már el is utazott a kaliforniai filmvárosba. Néhány nagy amerikai lap első oldalán közli az érdekes magyar színésznő arcképét.

— A milánói egyetem tanárai audien cian jelentek meg a pápánál. Rómából jelentik: A milánói egyetem tanárai és katolikus hallgatóinak küldöttsége tegnap pápai audiencián volt, amely alkalommal a Szentatya méltatta a római szerződés jelentőségét. A pápa a kibékülés eredményei közül a legnagyobb jelentőségűnek a konkordátumot tartja, amely a legjobban megalkotott konkordátumok egyike és azt a körülményt, hogy Olaszországnak visszaadhatta istent s az istenek Olaszországát.

— Rémuralom Mexicóban. Londonból jelentik: Mexico-city-i jelentés szerint a közlekedő vonatokat kettőzött katonai őrség kíséri. A hatóságok rendeletet adtak ki, mely szerint a vasúti pályaudvarok őrségeinek jogukban áll a pályaudvarok területén, vagy közelükben tartózkodó kétes elemeket lelőniük.

Védjétek meg magatokat Panflavinasztillák által a légszervet most oly gyakori betegségei ellen. Aki naponta néhányat szájában elolvadni hagy, az nem kap sem köhögést, sem torokgyulladás, sem grippét. Kaphatók gyógyszerárakban és drogeriákban.

— Ma összeül a francia kamara. Párisból jelentik: A francia kamara holnap újra összeül. Az elszázi vita befejezte után most már valószínűleg az igazságügyi reform tárgyalására kerül holnap a sor.

— Leégett a páduai igazságügyi palota. Páduából jelentik: Az igazságügyi palota leégett, belső berendezéséből semmit sem lehetett megmenteni. Mindössze a bírnügyi iktatóhivatalból sikerült néhány fontosabb bírsper aktáit ki menteni.

— Megválasztották az Údv Hadsereg új parancsnokát. Londonból jelentik: Kevéssel éjjel előtt hirdették ki az Údv hadsereg főparancsnoki választási eredményét. Eszerint Booth tábornok örökébe Higgins vezérkari főnök lép, akit 42 szavazattal választottak be a magas méltóságba. Booth Evangeline-nel, a tábornok hűgával szemben, aki mindössze 17 szavazatot kapott. Higgins uralomrajutása a Booth dinasztia befojásának és tradíciókon nyugvó hatalmának végét jelenti. Az új parancsnok 62 éves és 1882 óta tagja az Údv hadseregnek. Még nem lehet tudni, mit szól Booth tábornok a választási eredményhez. Bizonyosra veszik, hogy a megindított bírói eljárást tovább fogja folytatni és követeli kártalanítását.

— Coolidge elnök aláírta a flottafejlesztési programot. Londonból jelentik: Washingtoni jelentés szerint Coolidge elnök ma aláírásával látta el a törvényhozó testület által elfogadott flottafejlesztési programot s így az törvényerőre emelkedett. A program végrehajtását egy hónapon belül megkezdik.

— Revolveres merényletet követtek el a venezuelai köztársasági elnök ellen. Párisból jelentik: Ideérkezett jelentés szerint Gomez venezuelai köztársasági elnök ellen a Gorah-szorosnál hat autós bandita revolveres merényletet követett el. A golyók vélt téveszetet követet el. A golyók célt téveszérének tagjai a banditákat lelőtték. **GYÖNGECSONTU, FEJLŐDÉSBEN** ELMARADT gyermekeknek, gyöngye felnőtteknek csukamajolaj helyett elvezetes csemege a porfalu Jemalt.

— Parker Gilbert beteg. Párisból jelentik: Perker Gilbert jóvátételi főbiztos visszaesett az influenzába s újra az ágyat őrizni kénytelen.

— Csehországban sem ismerik a kisantant gazdasági értekezletének programját. Prágából jelentik: A Lidové Noviny arról cikkezik, hogy eseh gazdasági és pénzügyi körök előtt is jobbra ismeretlen a kisantant gazdasági értekezletének programja. Azt valószínűnek tartják, hogy az agráriusok kivánságára ki fogják zárni a kereskedelmi és vámkérdéseket s így csak technikai beszélővalók lesznek a konferencián. A lap figyelmeztet arra is, hogy Csehország tökérejét nem kell tulbeszűlni s megjegyzi, hogy külföldre szóló kihelyezések esetén a magántőke mindig hangsúlyozni szokta dologi és politikai garanciák szükségességét.

A kolozsvári kisaviva vasárnapi teadélutánja. A kolozsvári kis Aviva vasárnap délután öt órakor a Haggibbor Kötő-ucca 5 szán alatti klubhelyiségében teadélután rendez, amelyen Léb Baba és Rózsa Edith fognak magán számokkal fellépni. A teadélután iránt Kolozsvár zsidó társadalmában általános érdeklődés nyilvánult meg.

EGYESÜLETI ÉLET

Pollák Adolf (Berlin) előadása a kolozvári Ezrában. A kolozsvári Ezra f. hó 16-án, szombaton este 9 órakor a Zs. N. Sz.-ben tartandó rendes heti taggyűlésén az erdelyi cionista körökben is jólismert és közszeretettnek örvendő Pollák Adolf fog előadást tartani. A tagokat és érdeklődőket pontos megjelensre kéri a vezetőség.

A vulkánj izraelita Nőegylet műsoros táncestélye. A vulkáni zsidó Nőegylet február 9-én, szombaton este szépsikerű műsoros táncmulatságot rendezett a Bányakaszinóban. A kiváló műsört Austerlitz Aladárné igen szép szavallata nyitotta meg. Utána Jochanan Alma című alomképet jelentették meg, majd egy egyfelvonásos, kitűnően előadott bohózat nevette meg a közönséget, amely a vulkáni nyolc urilány által elletett angol táncot is nagyszerű tapsokkal fogadta. Szünet után Davidovits Gizi román éneket énekelt. A műsor igen kiváló és teljes művészi értékű száma volt dr. Abraham Józsefnek, a petrozsényi Nőegylet és a Wizo hunyadmegyei elnökőnének zongoraszáma Wolfsohn Zsidó Rapszódia-ját zongorázta el kiváló rutinnal és átérzéssel. A műsört egy szintén kiválóan előadott Békeffy bohózat fejezte be. A mulatság is, amelyet tombolajátékkal kötött össze a rendezőség, igen szépen sikerült. A rendezésért Berkovits Mór-né, a vulkáni Wizo elnökőnéjéti teljes dicséret, aki munkatársaival egyetemben áldozattal és szorgalommal igyekezett a vulkáni zsidóságnak egy igen kellemes estét szerezni.

A petrozsényi zsidó Nőegylet bálja. A petrozsényi zsidó Nőegylet február 9-én, szombaton este igen szépen sikerült nagyszabású jelmezbált rendezett a Munkásbiztosító helyiségeiben. A jelmezszepegyversenyen egy igen érdekes ujtást vezettek be a rendezők: A szavazás ugyanis a belépőjeggyel történt, úgy hogy csak azok szavazhattak, akik a bálon résztvettek és mindenki csak egy szavazattal szavazhatott. Ezen a realisnak mondható versenyen a jelmezszepegyverseny első díját Gárdos Irén vitte el rózsalovag jelmezével. Ezenkívül rendes szépségyverseny is volt, amelyben az első díjat szintén Gárdos Irén vitte el, míg a második I ówenstein Jucinak s a harmadik Gál Katónak (Déva) jutott. A kiválóan sikerült mulatság rendezéseért dr. Abraham Józsefnéjéti dicséret, aki más elfoglaltságai mellett is takált magánál annyi időt, hogy a rendezés munkáját igénylő teendőit ellássa s így az estét sikerre vigye.

Péntek.
 — Ház
 linben. B
 gondolkod
 asszonya.
 beszélnek
 nyára ő i
 látott már
 házassági
 már ki is
 wasszal a
 kinaszony
 költalja a
 hogyan ke
 aztán isko
 tárgyak le
 nekelőt,
 kötelessége
 szerint na
 amely azt
 nem kell
 tartás egyé
 valók els
 tartja a h
 de ezenkiv
 lélekről, a
 az apró tí
 kel meg le
 Külön tan
 lével is.
 a jó házas
 férj elvesz
 a megkötés
 hogy férje
 férfi mara
 megkötésnek
 is vágyazni
 megmarad
 vonzónak,
 A sómér
 tesdélutánj
 miatt febru
 4-ikén tartj
 — 153 év
 bere. Alex
 tornban a F
 him El Bad
 bere. Itt va
 jes egészsé
 kezdett bet
 sa meggyer
 teljes birto
 sége gyerm
 született tel
 Mohamed A
 tia megalap
 golt, 40 esz
 sorozták be
 részt. Háro
 évvel ezelő
 gyermeke k
 leánya van
 legidősebb 6
 nem töltötte
 — Az Erd
 ma. Az Erd
 ma. Az Erd
 ma érdekes
 Aladár irta
 mel. Kisbán
 darabjának
 tos Imre po
 mely Poinca
 zsef White
 foglal helyet
 ket ebbe a
 Oszkár és Tó
 le-rovat főb
 Kovács Lászl
 Elemér, Suly
 — Mesedé
 17-én délután
 zium termébe
 délutánt rend
 Rimöczy Viol
 vencét, Vajda
 Fel fog lépni
 Ványa Babu.
 a jó gyermek
 és más szóra

február 18. 1-ére sät

TI ÉLET

előadása a kolozsvári Ezra f. este 9 órakor a rendes heti tag értekezleten körkörös értekezletet tartani. A pontos megbeszélés.

Nőgyelet műsorai. Vasárnap este 7 órakor a közönség előadását tartani. A műsor: 1. Toto nőül. 2. Toto halászok. 3. Egy borzalmas éjszaka. 4. Rugby mérkőzés.

Házassági iskola nyitlik meg Berlinben. Berlinből jelentik: Ugy látszik, gondolkodóba ejtette Lina Lejeune kisasszonyt, hogy az utóbbi időben sokat beszélnek a házasság válságáról. Bizonyára ő is sok boldogtalan házasságot látott már. Ezért aztán elhatározta, hogy házassági iskolát nyit. Iskolája számára már ki is bérelt nagy helyiséget és tárgyalószobát akarja megnyitni. Lina Lejeune kisasszonynak az a terve, hogy a nőket oktatja a házasságra, de nemcsak arra, hogyan kell férjfel fogadni, hanem arra is, hogyan kell megtartani a férfit. Ezért az iskolájában a legkülönbözőbb tantervek lesznek. Tanítani fogja mindegyiket, hogy melyek a jó házasságnyelvi kötelezettségek. Lina Lejeune kisasszony szerint nagyon helytelen az a felfogás, amely azt vallja, hogy modern nőknek nem kell értenie a főzéshez és a háztartás egyéb dolgaihoz. A háztartási teendőket elsajátítását nagyon fontosnak tartja a házassági iskola megalapítója, de ezenkívül előadást fog tartani a női lélekről, a férfiak igényeiről és azokról az apró titkos női fogásokról, amelyekkel meg lehet tartani a férj szerelmét.

Külön tanterv foglalkozik a férj nevelésével is. Lina Lejeune szerint ugyanis a jó házasságok is elromolhatnak, ha a férj elveszti varázsát feleségére. A feleségnek tehát mindent el kell követnie, hogy férje továbbra is az az eszményi férfi maradjon, amilyenek a házasság megkötésekor ismerték. Viszont a nőnek is vigyázni kell arra, hogy állandóan megmaradjon a hajóssága, férje mindig vonzósnak, kellemesnek találja őt.

A sémérok nagysikerének ígérkező teledulánjukat közbejött akadályok miatt február 17-ike helyett, március 4-ikén tartják meg.

153 éves a világ legöregebb embere. Alexandriából jelentik: Egyiptomban a Falking oázisban lakik Ibrahim El Badran, a világ legöregebb embere. Itt van kis birtoka, ahol eddig teljes egészségben élt, csak mostanában kezdett betegeskedni. Látása és hallása meggyengült. Beszélőképességének teljes birtokában van, emlékezőtehetsége gyermekkoráig terjed. 1776-ban született tehát most 153 éves. Amikor Mohamed Ali, a mai egyiptomi dinasztia megalapítója, trónra lépett, 20 éves volt, 40 esztendőskorában katonának sorozták be és két háborúban vett részt. Háromszor nősült, utóljára 26 évvel ezelőtt 127 éves korában. Sok gyermeke közül csak hat fia és három leánya van még életben, akik közül a legidősebb 69 éves, a legfiatalabb még nem töltötte be a 25. esztendejét.

Az Erdélyi Helikon legújabb száma. Az Erdélyi Helikon legújabb száma. Az Erdélyi Helikon legújabb száma érdekes és bő tartalommal jelent. Aladár irta Habáltanc Ile d'Jeun címmel. Kisbán Miklós Martinovics című darabjának egy részletét kívül Lakatos Imre pompás politikai tanulmánya, mely Poincareról szól és Horváth József White Australia című értekezése foglal helyet ebben a számban. Verseket ebbe a számba Kádár Imre, Bárd Oszkár és Tompa László irtak. A Szemle-rovat főbb cikkeit Kuncz Aladár, Kovács László, Molter Károly, Janosó Elemér, Sulyok István irták.

Mesedélután. Vasárnap, február 17-én délután 4 órakor a kath. gimnázium termében Sebestyén bácsi mesedélután rendez. Sikerült megnyerni Rimóczy Viólkát, a kis gyermekek kedvencét, Vajda Máriát, Vass Piroskát. Fel fog lépni még Kovács Piroška és Ványa Babu. Réthelyinén mesélni fog a jó gyermekeknek. Lesz babazinház és más szórakoztató számok.

Közgazdaság

Szabaddá tették a devizakereskedelmet

Az első bukaresti szabad-árfolyamok

(Bukarest, február 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Banca Nationala igazgatósága ma értesítette a fővárosi bankokat és valamennyi vidéki fiókját, hogy a mai nappal kezdődőleg a devizakereskedelem korlátozására kiadott összes eddigi rendelkezéseket hatályon kívül helyezte. A devizakereskedelem teljesen szabad magánosok, bankok és magánosok, valamint bankok között is. Az eddig érvényben volt maximális devizarárk megszüntek és az árfolyamokat ezentúl a kereslet és a kínálat fogja szabályozni. A devizakorlátozások felfüggesztése igen kedvezően befolyásolta a bukaresti pénzügyi bangulatát és a mai szabadfor-

galomban a következő árfolyamok alakultak ki: francia frank 654-656, svájci frank 32.20-32.30, font sterling 813-815, olasz lira 875-880, török font 83-83.50, német márka 39.75-39.90, lengyel zloty 18.75-19.00, osztrák schilling 23.55-23.60, pengő 29.20-29.35, cseh korona 496-497, dinár 293-294, görög dachma 220-225, bolgár leva 1.20-1.25, holland forint 67-67.40, dollár 167-167.50 lej.

A mai értéktörszém tartott tendencia mellett a következő árfolyamokat jegyezték a fontosabb papirokban: Banca Nationala 14150-14200, Banc 1660, Banca de Credit 1400, Resica 960, Credit Minier 1125-1140.

Jubilál a temesvári White-Hause textilárház

Timisoara-Temesvár, február 14. Ebben az évben ünnepli a temesvári White-Hause (ezelőtt Délvidéki palota) fennállásának huszonegyedik évjubiläumát. Ez a hatalmas textilárház, amely a Hunyadi-és Horváth-uccai fronton terül el kétemeletes palotában Erdély, de különösen Báányszerzte élénk kereskedelmi tevékenységet fejt ki. A White-Hause hatalmas raktárai bőséggel öntik magukból a különböző-különb árut az egész környékre, valamint a Temesvár város fogyasztó közönség legkényesebb ízlésének kielégítésére. A White-Hause tulajdonosáról, Trasser Miklósról általában tudják városzerte, hogy raktáraitól érkező árut figyelemmel vizsgálja meg és ennek eredményeként arról az árurol, amelyet ő kifogástalannak minősít vevői előtt az valóban elsőrendű anyag. Ez a White-Hause titka, amivel egészen természetesen hatalmas vevőközönséget teremtet magának az idők folyamán. Az üzletet különben dominálja a svábnevet takarékoság és kifogástalan pontosság. A vevőközönséget, a tulajdonos szilárd elvei alapján, egyetlen udvarias kiszolgálásban részesítik.

Ami a White-Hause kapcsán méltán felhívja még a járókelő figyelmét, nyilván az a Hunyadi-uccai kirakatsorozat, amely velekedik bármilyen fővárosi kirakat elrendezésével. Ennek a hét nagy és több kisebb kirakat fővárosi méretű megrendezésének művészele főleg abban rejlik, hogy az üzlet a kirakaton keresztül nem bázisozik hangos reklámozásra, hanem az egyszerű imponánságában, valóban imponálni és reprezentálni tud a közönség legszélesebb rétegeiben. A White-Hause, mint ilyen nagy áruházaknál szokásos jubileumi ünnepélyét arra használja fel, hogy állandóan megrendezett nagyszabású alkalmivásárai révén az üzlet és a vásárlóközönség között kimélytse a legbarátságosabb és a legszíntébb összeköttetést.

Egy nagy bukaresti bank 15 percentre szállította le a kamatlábát. Bukarestből jelentik: A stabilizáció óta az egyik bukaresti nagybank, mely szoros érdekközösségben van azzal a négy nagybankkal, amelyek a Románia-ra eső kölcsönrészt teljes egészében lejegyezték, leszállította a kamatlábát 15 percentre. Egyelőre csupán a teljesen megbízható klienseinek ad pénzt ilyen kamatláb mellett, azonban bizonyos, hogy e nagybank példáját rövidesen követnie kell a többi bankoknak is.

Elhalasztotta ülést a cukorrépa és cukortermelés kérdésével foglalkozó bizottság. A cukorrépa és cukortermelés kérdésével foglalkozó speciális bizottság tudvalevőleg szerdára hirdetett összejövetelt. Közbejött onkál fogva a bizottság ülése ma, pénteken lesz megtartva a kereskedelmi és iparügyi minis-

nisztériumban. A bizottság döntését az ország kereskedői általános érdeklődéssel várják.

Az automata mérlegek vámjá. A pénzügyminisztérium az összes vámhivataloknak körlevelet küldött, amelyben tudomására hozza, hogy a szakértői bizottság döntése szerint az automata mérlegeket száz különként kétezer lej vámmilletéssel rövják meg.

Március elsejéig meghosszabbították a kereskedelmi adóregiszterek felülbizonyítási határidejét. A pénzügyminisztérium az ország összes pénzügyigazgatónak körrendeletet küldött szét, amelyben elrendeli, hogy a kereskedelmi regiszterek bélyegilletményeinek differenciáit március elsejéig kell lefizetni. A regiszterek minden lapjának bélyegilletéket 4 lejre kell felemleni.

Beszűntették a postacsomagforgalmat. A kolozsvári postaigazgatóság közli, hogy a postai vezérigazgatóság 32.698. számú rendelkezésével további intézkedésig beszüntette a postacsomagok forgalmát, miután a viharok és a fagy következtében a vasúti közlekedés az ország több részén nagy akadályokba ütközött. A mai naptól kezdve, a rendelés visszavonásáig a postahivatalok csomagokat nem vesznek fel továbbításra.

Hirdetés.

Dr. Pordea János közjegyző közbejövetele mellett Clujon Str. Regina Maria 14 szám alatti textilüzletben az Iparhatóság 3826-928 sz. engedélyének keretein belül el fognak adni különböző férfi és női szövetek, vásznak, szönyegek, selymek, asztalneműk, barchet, paplan, és különböző mosóárúk 1.200.000 lei értékben, tételesen, becsértéken alul is, folyó hó 12-én d. u. 3 órai kezdettel (és a következő apok.)

paprikát

édes, nemes minőségben, főfősztelendő Fuchs Benjámint főrabbi ur hechscherével, legolcsóbb napiárban szállít az

Imperiál

paprikatermelő és örlő rt. Oradea Str. Minerol No. 83. Telef. 955. Mintázott ajánlattal készséggel szolgálunk.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Péntek: Nincs előadás. Szombat délután fél 4-kor: Vén bakancsos és fia a huszár. (Hijusági előadás igen olcsó helyárrakkal. Szentgyörgyi István főlépésével. Bevezető előadást tart: dr. Rácz József. Ssz: 265.)

Szombat este fél 9-kor: Lakmé. (Opera előadás. Rózsa Anoa, Chididmanu, Pfeiffer Alfréd, Mihályfy Irén vendégjátékával. Première bérlet 28 sz. Ssz: 266.)

Vasárnap délután fél 3-kor: Tisztelem a régi szeretőmet. (Operette-revü-újdonosság. Mérsékelt helyárrakkal. Kóndor Ibolyával, Tompa Bélával, Ihász Aladárval. Ssz: 267.)

Vasárnap délután fél 6-kor: Az utolsó Verébelyi lány. (Rendes helyárrakkal. Ssz: 268.)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: A sárga csikó. (Ünnepi előadás Szentgyörgyi István születésének 88-ik évfordulóján, a posztlabíró szerepében Szentgyörgyi Istvánnal. Napi bérlet 27 sz. A. Ssz: 269.)

Hétfő: A nótás kapitány. (Uj szereposztással. Napi bérlet 27 sz. B. Ssz: 270.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Pénteken 3-kor, 5-kor és 7-kor: Lókom. Vasárnap délelőtt 11-kor nagyszabású mozi-matné 15 és 10 lejes helyárrakkal. Műsor: 1. Toto nőül. 2. Toto halászok. 3. Egy borzalmas éjszaka. 4. Rugby mérkőzés.

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Péntek: Nincs előadás. Szombat: Medea.

Vasárnap délután: Helfers ügyész. Vasárnap este: Aida. John Sullivan vendégjátékával.

Hétfő: Sevillai borbély (gyermekelőadás).

A színházi iroda közleményei:

A magyar színház mozielőadásai hétfőtől 4 és 6 órakor kezdődnek. A magyar színházban a közönség óhaját figyelembe véve, megváltozik hétfőtől kezdve a mozielőadások kezdete. Hétfőtől kezdve naponként csak két előadás lesz. Az első előadás 4 órakor, a második 6 órakor kezdődik.

Holnap este: Lakmé, a magyar színházban. Hosszabb szünet után holnap este ismét opera-előadás lesz a magyar színházban. Délibes poétikus, gyönyörű dalműve, a Lakmé fog színterülni a cimszerepben a nagytehetségű és tüneményes hangu Rózsa Annával. A Lakmé előadását premiere-bérletben tartják meg.

Nótás kapitány. Egy év óta nem szerepelt a színház játékrandjén Parkas Imre példátlanul népszerű operetteje, a Nótás kapitány. Hétfőn este új szereposztással fogják előadni ezt a hitűnő operettet.

Vasárnap félhatkor Utolsó Verébelyi lány. Az idei évad legnagyobb sikerű operette-újdonosságának, a rekordot tartó Utolsó Verébelyi lánynak legközelebbi előadása vasárnap délután félhat órakor lesz.

Tisztelem a régi szeretőmet, olcsó helyárrakkal. A legvidámabb magyar revü-újdonosság, a Tisztelem a régi szeretőmet vasárnap délután félhárom óra kor igen olcsó helyárrakkal kerül színre.

Vasárnap délelőtt 11 órakor mozi-matné 15 és 10 lejes helyárrakkal. Válotozatos, gazdag kacagató műsora lesz a magyar színházban vasárnap délelőtt 1. Toto szerelmes, 2. Toto halászok, 3. Egy borzalmas éjszaka (bohózat), 4. Rugby mérkőzés. Kezdeté pont 11 órakor. Helyárrak: 15 és 10 lej.

Hotel „Terülj asztalkám“

Írta: CATHERINA GODWIN,

XXIV.

Miköz a legfrissebb férjedőt meg-
ékeztette a G. 108. csarnokhoz, alig
mert hinni a szemének, akkora volt
ott a tolongás. Beláthatatlan tömeg
hullámozott, mintha New-york adott
vala légyottot önmagának.

De Sin urnak volt «K.» előnyjegye
és ennek segítségével egy forgófalán
keresztül egyenesen az 5. pénztárhoz
jutott, ahol csak egy vendég volt még
előtte. Zvikkeres ur fogadta.

— Tíz dollár — szól tudvariasan a
pénztáros. — Uraságod a hotelben ta-
lak? — Csak a rend kedvéért — sza-
badna az igazolványt kérnem?

Sin elővette számos igazolványá-
nak egyikét, mely természetesen idegen
nyelvre szólt.

— Futó vagy tartós ismeretséget
őnajt uraságod?

— Tartósat — dörmögte Mr. Sin,
megpödrötte szöke bajuszát, közömbös
arcot vágott.

A pénztáros már kezébe is nyomta
a nyugtát és csillagocskával díszített
halványkék-arany szalagot húzott át
kabátjának gomblyukán.

— Delát — sópáncodott a meglepett
vendég — először az óhajaimat szeret-
ném előadni.

— Szükségtelen — mosolygott a
cvikkeres ur — végzett lélekvizsgáló
vagyok.

— No de már . . .

— Uraságod sötétszöke, ötven felé
jár, ismeri a kielégülést — hajlik a re-
akcióra, vissza az egyszerűséghez . . .
parancsolja talán egyik felvilágosító
röpirátomat: «Az érett férfi nem éle-
te? Csak 50 cent. — A cvikkeres la-
porát kezdett. — 80. oldal 2. bekez-
dés, ime az ön esete.

Mr. Sin akaratlanul is megtapogatta
szöke parókáját.

— Nekem valami egészen speciális-
ra volna szükségem — mondta véde-
kezésben.

— Ezt mindenki így érzi — oktatta
ki a hivatalnok — mindez csak klisé.

— Tossék — tette hozzá, miközben az
árjegyzéket forgatta. — Halványkék-
arany szalag csillagocskával; ön fia-
tán, romlatlan lánykát keres, aki még
nem ismeri a világot és meg tud be-
csúdni egy érett, jó pozícióban elvő
élettársat.

— Elm — morogta Mr. Sin, félig
meggyőzve — csakhogyan . . .

— Szabad uraságodnak profeszor
Chamblin kis brosuráját «A szerelmi
megésszítők törvényeit» ajánlanom . . .

— Nem, nem — tiltakozott Sin ur
— én kivétel vagyok.

— Parancsolja a Közhaznu Röpi-
ratok 10. számát: «A kivétel és szabá-
lyait, a híres Medini profeszor műve

— különös megtiszteltetés számunkra
hogy Medini tanár ur minden pénteken
és szombaton 3-6-ig a 23. emeleten
5008. folyosó, G. szoba — rendel. —

A húzó hivatalnok előhúzza óráját. —
Uraságodnak éppen husz. percre len-
ne egy elsőosztályú beszélgetés szá-
mára.

A cvikkeres már féléhez is emelte a
telefonkagylót, de Sin ur rémülten le-
intette:

— Nem, nem, köszönöm — isme-
rem én magam így is!

— Akkor remélem, uraságod minden
nel tisztában van és a sorsnak mi sem
áll utjában. Talán szabadna még meg-
kérdeznem, hogy a sülyesztők haszná-
latára feljogosító L-díjat is óhajta-e
kiegyníteni? Inézményünk ugyanis
első osztályú vendégeinek lehetőséget
nyújt rá, hogy a nem nagyon kívána-
tos találkozásokat esetét a rejtett fal-
kapcsolók egyikét megnyomják és ab-
ban a pillanatban eltűnjenek. Két dol-
lár . . . a kezelése az elképzelhető leg-
cgszerűbb —

— Hagyja, hagyja — nevetett Sin
ur. — meg tudok én szökni így is!

— Kegyesen kezet nyújtott a derék hi-
vatalnoknak. — Meg van elégedve az
állásával?

— Boldoggá tesz a tudat, hogy má-
sokat boldoggá tehetek, — felelte a
sápadt lélekvizsgáló, aki ugyilázik
sohsem esett ki a szerepéből.

— Na kérem, akkor nagyon csaló-
dik, — intett lemondóan Sin ur, — ez
nem teszi boldoggá az embert.

Mialatt Sin ur a 81. pavilon felé ro-
hogott, azt beszélte be magának, hogy
ez az egész kirándulás csak inspekciós
séta az ő részéről. Neki kötelessége
újra meg újra meggyőződni válatatá-
nak állapotáról és miért ne próbálna
ki e böles pénztári alkalmazott taná-
csait, hogy helytállóak-e?

Még ráért. Hangtalanul siklott to-
vább a folyosók mozgó szőnyegein.

Oh, ez a titokzatos utvesztő, amely
ben volt valami a sötét sítákorok bor-
zongós izgalmból! Minttha a levegőt
is várakozás remegtette volna meg.

Az emberekben pedig a vágyakozás
remegett. A vágyakozás, amelynek tár-
gya néha testet is ölt, de többnyire
alaktalan és megfoghatatlan marad.

Sovárogva nyulunk utána, de megra-
gadni nem tudjuk mégsem.

Mr. Top csodálatosan értett hozzá,
hogy hideg fejével felfokozza mindzok-
kat a vágyakat, amelyek távoli uccák
esti sötétjében ébrednek, ha ködös
napokon víziók gyanánt suhannak el a
karsu sziluettek.

— Terülj Asztalkám — az ígért
földje! Mindenki sejtelmes szenzációk
izgalmban lihegett. Top ur, a világ ren-
dezője, tudta, hogyan kell felkorbá-
csolni a tempót, a vágyak tempóját, a
mely ott dobörgött, örvénylett, csábl-
tott Mr. Sin körül.

— Ő azonban a halványkék-arany jel-
vényt viselte — tartós ismeretséget
keresett, megérett arra, hogy az egyes
számmal maradjon. De azért sejtette,
hogy az «egyetlen» mégsem elégítheti
ki egészen soha.

— Mindegy — elhatározása szilár-
dan állt. Egy képmás lebegett előtte:
nem látta tisztán . . . de érezte nün-
den idegszálával. Megkeresi az ere-
detijét — megtalálja. Hogy is mondta
a lélekvizsgáló: — Remélem, uraságod
mindennel tisztában van és a sorsnak
mi sem áll utjában . . .

A 81. pavillont kiállítási csarnok-
nak építették; régi képekben lehetett
beline gyönyörködni, biztonságban az
expresszionizmustól; sok spanyolfal,
fülle és nyugvószerk volt itt, meghitt
kis frissítő-kimérő helyekkel és dísz-
krét zenekisérettel. Volt ott azonki-

vül egy szobrokkal és szökőkutas-
kakkal díszített terem és télikert, ahol
papagályok, szelid törpe szarvasok és
első díjat nyert mopszlik és pincsik ál-
lították meg a járókelőket, jó alkalmat
nyújtva arra, hogy akik hasonló jel-
vényt hordtak, egymással összeismer-
kedjenek.

Mr. Sin jegeskávéval hűtötte vára-
kozását, nézte a különböző jelvények
kel ellátott hölgyeket és urakat, ide-
gesen lapozgatott liliputi árjegyzéké-
ben — ki ismerné ki magát e tenger-
nyi jel és szám között?

Két halványkék-arany jelvényes
hölgy sétált éppen arra! Sin ur saját
jelvénye elé emelte asztalkendőjét —
ezek nem éppen izlése szerint valók.

Egyszerre azonban felpattant karos-
székéből, olyan hirtelen, hogy a jeges
kávéját is elfelejtette kifizetni. A te-
remtését — ez volt az! Képzőereje
nem volt elég élénk ahhoz, hogy

ga valóságában meg tudta volna ma-
modni előre, de a valóság most meg-
mutatta a kalapáló szívű férfiinek, hogy
az ábrándok teremtménye, aki után
szorongó lélekkel sóvárgott — való-
ban él.

A leány oidala mellett termelt. Az
örök társat kereső jelvény mindket-
tőjük szíve feletti reményt élesztett a
hosszu-hosszu évek magányában csüg-
gedő szívében.

— Pardon — maga az? — kérdezte
ostobán és akadozva — majd hogy
azt nem mondta: te vagy az? De ez
a botor kérdés mégis csak egy és
ugyanaz volt, amit titokban mindnyá-
jan minden új társunknak felteszünk.

A rózsaszín ruhájú, bájos leányka
mosolygott és a sors szavával vála-
szolt.

— Talán —

A cvikkeres ur tehát mégis helye-
sen jósolt — egy pillanatra Mr. Sin
tisztéletet érzett ez előtt a hatalmas
gépezet előtt, amely nyilván bármelyik
körzetének kívánságát teljesíteni tudja

Kettesben léittek a cukrászdában;
a leányka málnatortát evett, tejszín-
habbal és elmondta életecskéjének tör-
ténétét.

— És a férfi élete mely hatalmas nagy
volt, de valahogy már nem is az övé,
rikító fényjeleivel együtt elhalványult
ez előtt a szelid rózsaszínű lány előtt,
amelyet az egyszerű leányka a fáradt
férfiszívben gyújtott.

Sin urnak minden kívánsága betelje-
sült volna — ha lett volna kívánsá-
gai. Most támadt egy, testet öltött:
ifjú leány eszményi tartalommal, a csil-
lagos halványkék-arany jelvénnel a
kebelén, felfedező uton egy érett élet-
társ után . . .

— Szabad megkérdeznem a keresz-
tnevet? — bátorkodott fel Sin ur és
közelébb rukkolt a rózsaszínű ruhács-
kához.

— Alice —

— Alice! Milyen gyönyörű, — dör-
mögte hősünk és teli orcája nedvesen
csillogott. — Én nagyon gazdaggá és
boldoggá tudnám tenni, Alice kisasz-
szony. — bizonykodott. — Én vagyok
az ura . . . de hamarjában nem
tudta végiggondolni, hogy mi minden-
nek az ura, felpillantott, a szemközti
falon e mesehotel alapítójának erőtel-
duzzadó képmása díszelgett.

(Folyt. köv.)

Rádió műsor

Idő: középeurópai

Péntek, február 15. — Budapest 9.15

Cigányzene; 12.05: Gramofonhangver-
seny; 13: Időjelzés, időjárás- és viz-
állásjelentés; 17.35: Szórakoztató ze-
ne; 19.40: Francia nyelvoktatás; 20:

Hangverseny a Vigadóban. Közremű-
ködnek: Basilides Mária (ének), dr.

Dohnányi Ernő (zongora), Zathurecky

Ede (hegedű) és Kileányi Imre (zongora)

22 Időjelzés, hírek; utána cigányzene

— Bécs 16: Délutáni hangverseny Leo-
pold Goltz hangversenyének közre-
működésével; 17.30 Kamarazene. —

Berlin, 16.30: Dalok gitárkísérettel; 20

Vonónégyes hangverseny. — 5. G. B.

Daventry Experimental 16: Tánzene,

21: A «Midland» zongora sextett hang-
versenye; 22.15: Tánzene. — Köln,

20: Esti hangverseny; 21: R. Leon-
hard «Orpheus» hangjáték előadása;

24: Tánzene. — 2. L. O. London, 5xx

Daventry 21: Cyrill Hellier hegedű-
hangversenye; 12.30: Orgonahangver-
seny; 20: Szimfonikus hangverseny;

22.30: Zongorahangverseny. — Ná-
poly, 17: Dora Nardi (szoprán) hang-
versenye; 21.02: Verdi Luisa Miller

c operájának közvetítése. — Róma,

20.45: Zenekar hangverseny és G. Do-
nizetti «La Favorite» c. operájának

közvetítése.

Szombat, február 16. — Budapest,

9.15: Trió-hangverseny; 12.05: Zene-
kar hangverseny, Szünetben hírek;

17.50: Komlósy Emma magyar nótá-
kat énekel, cigányzenekari kísérettel;

19: Gramofonhangverseny; 19.30: A

m. kir. Operaház «Rajna kincse» elő-
adása; 22: Időjelzés, időjárás- és viz-
állásjelentés; utána cigányzene. —

Bécs, 16.15: Hangverseny, Irene Fied-
ler hangversenyének közreműkö-
désével; 20.10: Millöcker: A koldus-
diák c. operájának közvetítése. —

5. G. B. Daventry Experimental, 15.30:

Katonazene Geby Valle (szoprán), Sil-
vio Sideli (tenor) hangversenye; 21:

Kamarazene. — Hamburg, 17.30: Szó-
rakoztató zene; 22.20: Oscar Tétras-
est. — L. O. London 5xx. Daventry,

16.30: Tánzene; 18.45: Herbert Hey-
ner (bariton) hangversenye; 23.25:

Tánzene. — Milano, 20.30: C. W.

Gluck «Orfeo» c. operájának közve-
títése. — München, 18: Else Schubert

(szoprán) dalokat énekel. — Nápoly,

17: Cesegrade kisasszony hangverse-
nye. — Prága, 20: Vidám műsor. 21.20

Balalajka-zenekar hangversenye; —

22.25: Cigányzene.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb
betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej.
Állatkeresőknek 30 százalék kedvezmény.
Ap óhirdetéseket díja előre fizetendő jelzés
levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg
mellette van. Ejeljegyzési hírek díja 25 lej.
előfizetőknek 150 lej.

Jól vezetett ipar-
vállalat 500.000 lej
tőkevel társat keres.
Biztos egzisztencia. —
Ajánlatok Tőke biz-
tosítva jellegére a ki-
adóba. 1618

Makulaturapapír el-
adó az Uj Kelet ki-
adóhivatalában.

0000000

Barzel
fierarie - vasúzet
CLUJ
(Kolozsvár) P. M.
Viteazul 13. szám.
Telefon 10-43

Hirdessen az Uj Keletben